

L'apartheid del professor Barr

Com que el bigot li amaga el llavi de dalt, la seua barra apareix excessiva, ominosa, prominent. Nicholas Barr, professor de Política Econòmica, té una certíssima cara de mico i els cartells dibuixats per mans anònimes, fotocopiats a les seus del sindicat nacional d'estudiants (NUS), l'han aprofitat naturalment per mostrar el costat lleig de la llei d'ensenyament superior, aprovada a mitjan 2004 a Westminster i en vigor per al proper curs. Les universitats angleses seran autoritzades per aplicar taxes variables amb un sostre de 3.000 lliures esterlines -4.500 euros- per any, la qual cosa col·locarà els costos de la carrera entre els 12.500 i els 22.500 euros. Si l'alumne en qüestió no suspèn, és clar. L'Educational Policy Institute -l'institut de política educativa anglès- afirma que el cost mitjà anual per a l'estudiant se situarà per sobre dels 10.100 euros. Anglaterra passaria a ser el segon país més car per a estudis, solament per darrere del Japó, on la xifra corrent és de 12.000 euros sense cap subvenció estatal que valga.

"Les taxes universitàries variables només causen controvèrsia a l'Europa occidental. No esparveren ningú a Europa Central, ni als països de l'est ni, evidentment, als Estats Units", ha escrit el professor Barr en el diari *The Guardian*. El preu dels estudis universitaris a la Unió Europea oscil·la entre els 4.500 i els 6.000 euros, i les taxes variables es fan servir a Àustria, l'estat espanyol, Itàlia, Portugal i, aviat, a Alemanya, on els *landers* de Bavària, Baden-Württemberg i Hamburg s'estrenaran enguany amb un impost de 500 euros que trencarà, així, amb la gratuïtat instaurada el 1960.

"A Suècia i els Països Baixos, els estudiants que paguen tard ho fan amb la càrrega d'interessos a cost real, mentre que aquesta proposta representa una protecció per als nostres alumnes." Ni els arguments del professor ni Tony Blair, però, han convençut Escòcia ni

Sindicats d'estudiants i rectors auguren la major segregació social que ha patit fins avui el sistema educatiu del país: les universitats angleses aplicaran taxes variables el 2006, d'acord amb un pla ideat pel professor Nicholas Barr que el primer ministre Tony Blair ha fet seu amb la promesa de "revolucionar l'ensenyament superior".

Gal·les de seguir la Cambra dels Comuns en la reforma de l'educació superior promoguda pel govern laborista. "Allò que els crítics d'aquest pla no comprenen és que l'elitisme social, sempre repudiable, no té res a veure amb l'elitisme intel·lectual: aquest és necessari", ha publicat Barr en la premsa interna de la Universitat d'Oxford. "Per a Oxford ja va bé, ja", contesta tanmateix el vicerector de la Universitat de Middlesex, Michael Driscoll, "Oxford pot traure 37.000 lliures per cap a l'any mentre la resta ens queda amb solament 5.600!" El vicerector Driscoll presideix la Campanya per una Universitat de Primera, CMU, que aplega una trentena d'universitats amb més de mig milió d'alumnes. "Se'ns penalitza perquè els nostres estudiants

pertanyen a famílies pobres", es queixa Driscoll, "mentre que el que ens caldria és una llei que destruïra les barres socials d'accés a la universitat. Estem assistint a un *apartheid* de recursos que ens partirà en dos".

Qui tem els crèdits bancaris? El professor Barr imparteix classes a la London School of Economics, on té despatx -lletra J, número 102-, avui tancat perquè s'ha pres un "període sabàtic". Barr va treballar per al Banc Mundial entre 1990 i 1992 i col·labora en els consells en matèria de finances educatives del Regne Unit, Austràlia, Nova Zelanda i Hongria. Els tres primers estats encapçalen la llista dels llocs del planeta on cal pagar més per engegar una carrera universitària, juntament amb els Estats Units, el Canadà i Itàlia.

Hellen Cherns, de l'Oficina per un Accés Just (OFFA), és portaveu d'un dels pocs organismes que declaren tenir motius per a l'optimisme: "Posem les bases perquè al 2010 el 50% de la gent jove estiga immersa en l'ensenyament superior", explica a EL TEMPS, "i per aconseguir això sense ofegar les universitats hem de traslladar una part del pes als alumnes. Els sous de què gaudiran, els vindran facilitats pels estudis, o siga que no és demanar massa que retornen l'esforç a les universitats, veritat?"

En efecte, malgrat la polèmica que envolta la reforma, el cert és que tot hom ha coincidit en els darrers cinc anys a descriure el sistema universitari britànic d'estrangulat per falta de diners. Tristram Hunt, del Queen Mary College de la Universitat de Londres, opina que el canvi "és encertat, encara que el govern laborista haja de fer-se el sord davant l'aldarull mediàtic dels opositors i adoptar una posició inamovible al Parlament." Des del setembre del 2006, els estudiants hauran de pagar més, però no ho hauran de fer des del primer dia, com ocorre ara, sinó a partir del moment en què troben un treball des de 15.000 lliures -uns 22.500 euros- en endavant per any. Les perspectives del departament d'Educació indiquen que els alumnes pagaran en un termini de deu a quinze anys. En cas que no puguin afrontar els costos, al cap de 25 anys el deute

Jesus College, de la universitat d'Oxford. Aquesta com tota la resta al Regne Unit, aplicarà taxes variables a partir de l'any vinent.

prescriu. A més, hi ha un complex programa de subvencions per evitar la temuda divisió social: les famílies amb ingressos mínims rebran 4.150 euros per curs, més 450 euros a càrrec de la mateixa universitat, a més de 1.500 euros si han de viure a Londres lluny de la família. Per la seua banda, els ajuntaments britànics ja han anunciat una partida de 9,7 bilions d'euros d'ajudes als seus residents. El representant de les universitats creades amb anterioritat al 1992 i associades sota UK Universities, Ivor Crewe, també ha fet declaracions a favor de la reforma: "Era inevitable i significarà un pas de gegant cap a una major qualitat de l'ensenyament i la competitivitat que exigeix l'economia britànica. Si aquesta llei no va tenir més suport va ser perquè alguns diputats aprofitaren l'avinentesa per votar contra [el primer ministre] Blair, no perquè la llei siga injusta."

Els estudiants del sindicat NUS ho veuen de manera bastant diferent. Per a Kat Fletcher, "encara haurem de pagar. On és la millora? Des del primer any, carreguem amb uns crèdits que ens ofereix l'estat i que tindran com a

resultat segur l'allunyament dels joves de famílies amb baix salari dels que pretenen comprar el primer habitatge i dels que volen formar una família. Ens obligarà a triar, i això és inacceptable." Els rectors de la CMU afegeixen que tampoc no és acceptable introduir forçosament els joves en la "cultura del crèdit" quan ni tan sols són al mercat laboral.

Els altres. "L'única cosa internacional que hi ha en les meues classes són els estudiants", comentava recentment el professor de Periodisme Internacional Francis Beckett en la premsa de Londres. I encara deia més: "La presència d'estudiants no europeus ja no és un element opcional, refrescantment exòtic per als campus. Ara fan possible la seua supervivència." Entre 1997 i 2002, els estudiants de fora de la UE van créixer un 60%. A què ve aquest interès pels alumnes d'ultramar? Bé, resulta que en cap línia de l'antiga ni de la nova llei d'ensenyament superior no es llegeix quin és el límit de les taxes que se'ls poden aplicar... La Universitat de Middlesex ha estrenat enguany un departament que

s'encarregarà especialment d'"afiliar" aquest tipus d'alumnes. La London School of Economics ja s'hi havia preparat, i avui un 46% dels seus usuaris són no-europeus. El British Council ha quantificat en quasi 35 bilions d'euros els beneficis anuals que se'n podran extraure cap a la dècada del 2020. Per això precisament les universitats angleses han estat a l'avantguarda de l'oposició a l'augment del preu de les vides d'estudiants estrangers: entre les conseqüències col·laterals, es preveu que hi haurà un 25% d'estudiants xinesos menys el curs vinent.

I on són els estudiants anglesos, doncs? Alguns, a Escòcia i Gal·les, és clar. El 2006, les universitats escoceses tindran un 17% més d'alumnes anglesos, que pagaran així només uns 2.400 euros. A les de Gal·les, la pujada és del 12% i les taxes fixes són de 1.800 euros.

Només els que s'hi ha quedat ens podran dir si la reforma pagava la pena. Perquè la reforma, per a bé o per a mal, va de pagar.

*Victorià Jiménez
Londres*